

STEKLA

GLASILO OZD STEKLARNE „BORIS KIDRIČ“ IN STEKLARSKE ŠOLE
LETO 4 **ROGAŠKA SLATINA** **NOVEMBER 1976**

**V PRIHODNJEM LETU VIŠJA PRISPEVNA STOPNJA
SAMOUPRAVNIM INTERESNIM SKUPNOSTIM**

Zakaj 9,06%?

Na ravni občine delujejo tele samoupravne interesne skupnosti: skupnost otroškega varstva, izobraževalna skupnost, kulturna skupnost, telesnokulturna skupnost in skupnost socialnega skrbstva. V letošnjem letu je bila prispevna stopnja za imenovane skupnosti 8,07% od bruto osebnih dohodkov, kar je prikazano v tabeli številka 1. V prihodnjem letu naj bi bila 9,06%.

Povečanje prispevne stopnje gre na račun povečanja prispevne stopnje za otroško varstvo od letošnjih 0,39% na 0,58% v prihodnjem letu, pri izobraževanju od 5,07% na 6,04% in pri telesni kulturi od 0,27% na 0,30%. Nižji prispevni stopnji naj bi imeli kulturna skupnost in skupnost socialnega skrbstva. Pri tem pa je treba upoštevati, da je imela skupnost socialnega

**OB PRAZNOVANJU
DNEVA REPUBLIKE — 29. NOVEMBRA
VSEM ČLANOM NAŠIH DELOVNIH SKUPNOSTI,
UPOKOJENCEM IN VOJAKOM TER OBČANOM
NAŠA ISKRENA VOŠČILA!**

UREDNIŠTVO

VSEBINA

Še so nejasnosti	4
Veliko novega	6
Zahtevak je utemeljen	7
Skladno z merili!	7
Zakaj tako?	8
S prosto soboto do omaric	8
Kako bomo vplačevali?	9
Na dnu ...!	9
Argusov sprehod	10
Nadaljujemo tradicijo	11
»Sotla« prva!	11
Izpričana solidarnost	12
Djurkoviću 17. mesto	12
Jože Babšek	13
Varujmo oči!	13
Boj proti raku	14
Jugovarjevi spomini	14
Nagradna križanka št. 34	16

STEKLAR

- a) Masa bruto osebnih dohodkov 1977 = 458.964.000 din
 b) masa bruto osebnih dohodkov 1977 za otroško varstvo (republiška skupnost) = 430.553.000 din

Samoupravne interesne skupnosti	Prispevna stopnja 1976 v %	Plan prispevkov iz bruto OD v letu 1977 v 000 dinarjih	Prispevna stopnja 1977 v %
A. Občinske samoupravne interesne skupnosti			
— skupnosti otroškega varstva	0,39	2.674	0,58
— izobraževalna skupnost	5,07	27.738	6,04
— kulturna skupnost	0,82	3.405	0,74
— telesnokulturna skupnost	0,27	1.391	0,30
— skupnost socialnega skrbstva	1,52	6.432	1,40
	8,07	41.640	9,06
B. Regijska skupnost:			
— zdravstvena skupnost	7,55	29.795	ocena 7,55
		71.435	16,61
C. Republiška skupnost:			
— zveza skupnosti otroškega varstva	2,88	11.660	2,71
— SPIZ	12,70		ocena 12,70
	31,20		32,02

Tabela 1: Izračun prispevnih stopenj za samoupravne interesne skupnosti, ki se financirajo iz bruto osebnega dohodka za l. 1977.

skrbstva letošnje prve tri mesece prispevno stopnjo le 0,7% in bi bila tako poprečna stopnja za letos 1,32%, kar pomeni, da je dejansko nižja, kot jo načrtujemo za prihodnje leto!

Zakaj višje prispevne stopnje?

V tabeli številka 2 so prikazana sredstva interesnih skupnosti za obdobje 1976—1980 po stalnih cenah. Višja prispevna stopnja pri posameznih interesnih skupnostih v prihodnjem letu sloni predvsem na povečanju obsega njihovih dejavnosti. Najbolj se je povečala prispevna stopnja pri skupnosti otroškega varstva in to kar za 48,7%. To povečanje je utemeljeno iz več razlogov:

1.

Letos smo skupnosti otroškega varstva financirali delno iz sredstev izobraževalne skupnosti, prihodnje leto pa bodo vsi izdatki prenešeni na skupnost otroškega varstva.

2.

Letos je v otroške vrtce na območju občine zajetih 285 otrok, v

prihodnjem letu pa načrtujemo, da jih bo že 570 ali 100% več kot letos. Otroški vrtec v Ratanski vasi bo sprejel prve malčke v devetih od delkih, zaposlenih pa bo 23 vzgojiteljic, negovalk in drugega osebja. Odprt bo nov oddelek v otroškem vrtcu v Kristan vrhu, povečane pa bodo zmogljivosti v otroških vrtcih v Rogaški Slatini, Rogatcu, Vinškem vrhu in Podčetrtku.

3.

Nanovo bo ustanovljen potujoči vrtec.

4.

Povečalo se bo število otrok na letovanju od 135 letos na 150 v prihodnjem letu.

Pri izobraževalni skupnosti se bo prispevna stopnja povečala za 19,1%, ker bo v prihodnjem letu v Šmarju pri Jelšah uveden celodnevni pouk v štirih oddelkih, kar bo terjalo dve novi zaposlitvi. Razen tega znaša delež solidarnosti v prihodnjem letu v sredstvih temeljne izobraževalne skupnosti le 40%, medtem ko je bil letos 46%. Dejavnosti, ki smo jih lani financirali skoraj v celoti iz solidarnostnih sredstev (na primer: prehrana učencev, učeniki, šola v naravi, testiranje šolskih novincev, šolski izleti, sofinanciranje nižje glasbene šole), sodijo letos v celoti v B program, kar pomeni, da se jih

financira izključno s sredstvi, ki nastajajo iz prispevkov iz bruto osebnih dohodkov.

Pri skupnosti socialnega skrbstva se bodo povečali izdatki iz več razlogov:

1.

Povečalo se bo število socialnih podpor, ki so edini vir za preživljanje in to od 76 na 109 ali za 43%

2.

Povečale se bodo stalne denarne pomoči.

3.

Znatno se bodo povečali stroški v oskrbnem zavodu, ker bo nov dom odprt že v decembru.

4.

Povečalo se bo število umsko prizadetih otrok, ki jih bomo vključili v posebne zavode in sicer od 8 na 15, ali za 80%.

Za primerjavo prispevnih stopenj v celjski regiji objavljamo tabelo številka 3!

In zakaj prispevek za modernizacijo bolnišnice Celje?

Zivljenjski in delovni pogoji v bolnišnici v Celju so takšni, da narekujejo modernizacijo objektov in opreme. To naj bi izvedli v obdobju 1977—1980. V tem času naj bi zgradili faze A, B in D.

Po predvidevanjih naj bi bili viri za financiranje združena sredstva občin, namenska sredstva za investicije pri regionalni zdravstveni skupnosti, lastna sredstva delovne organizacije in 20% udeležba republiške solidarnosti.

Po izračunu naj bi naša občina v prihodnjem letu združila 1.280.000 dinarjev. Predlog koordinacijskega odbora za skupno porabo v občini Šmarje pri Jelšah je, naj se ta sredstva zbere iz bruto osebnega dohodka po stopnji 0,36%. Če bi zbrana sredstva presegla znesek 1.280.000 dinarjev, bi presežek prenesli na prihodnje leto in tako prispevno stopnjo znižali. Potrebna sredstva, ki naj bi jih zbrale posamezne občine vsako naslednje leto, se bodo določale tako, da se bo znesek iz predhodnega leta vselej valoriziral z odstopkom porasta gradbenih stroškov.

S samoupravnim sporazumom naj bi se vsi zaposleni v naši občini obvezali, da bodo prihodnja štiri leta zbirali sredstva po tem merilu. Skupna prispevna stopnja bi se torej povečala od 32,02% na 32,38% iz bruto osebnega dohodka, kakor kaže tabela številka 1!

STEKLAR

	1976	1977	1978	1979	1980	Skupaj 1976—1980
1. Zveza skupnosti otroškega varstva	10.884	11.668	12.626	13.495	14.557	63.230
2. Občinska skupnost otroškega varstva skupaj	3.189	3.761	4.667	4.898	5.573	22.088
a) od bruto OD	2.161	2.674	3.518	3.682	4.288	16.323
b) iz solidarnosti	1.028	1.087	1.149	1.216	1.285	5.765
3. Občinska izobraževalna skupnost skupaj:	43.124	46.276	49.958	53.572	57.778	250.708
a) iz bruto OD — od tega za — potrebe občinske skupnosti	23.285	27.738	30.809	34.149	37.683	153.664
— za vzajemnost	23.034	27.417	30.407	33.653	37.079	151.590
— za vzajemnost	251	321	402	496	604	2.074
b) iz solidarnosti	19.389	18.538	19.149	19.423	20.095	97.044
4. Kulturna skupnost skupaj	3.191	3.421	3.639	3.903	4.188	18.342
a) bruto OD — od tega — za potrebe občinske skupnosti	3.101	3.261	3.470	3.724	3.998	17.554
— za vzajemnost	1.100	1.143	1.229	1.352	1.488	6.312
— za vzajemnost	2.001	2.118	2.241	2.372	2.510	11.242
b) iz solidarnosti	90	160	169	179	190	788
5. Telesnokulturna skupnost iz bruto OD:	1.463	1.535	1.657	1.797	1.950	8.402
— za potrebe občinske skupnosti	1.220	1.279	1.381	1.498	1.625	7.003
— za vzajemnost	243	256	276	299	325	1.399
6. Zdravstvena skupnost						
a) iz bruto OD	27.197	29.795	32.640	35.757	39.171	164.560
b) iz dohodka	5.181	5.675	6.217	6.811	7.462	31.346
skupaj a + b	32.378	35.470	38.857	42.568	46.633	195.506
— občinsko skupnost	31.848	34.013	37.261	40.820	44.718	187.860
— za vzajemnost	1.330	1.477	1.596	1.748	1.915	8.046
7. Skupnost socialnega skrbstva skupaj:	7.063	9.966	10.744	11.080	12.346	51.199
a) iz bruto OD	5.433	6.432	6.429	6.884	8.302	33.480
— za potrebe občinske skupnosti	5.302	6.301	6.298	6.753	8.171	32.825
— za vzajemnost	131	131	131	131	131	655
b) iz solidarnosti	1.630	3.534	4.318	4.196	4.044	17.722
SKUPAJ SREDSTVA	101.292	112.097	122.151	131.313	143.025	609.878
a) iz bruto OD	73.524	83.103	91.149	99.488	109.949	457.213
b) iz solidarnosti	22.587	23.319	24.785	25.014	25.614	212.319
c) iz dohodka	5.181	5.675	6.217	6.811	7.462	31.346

Tabela 2: Pregled sredstev SIS za družbene dejavnosti za obdobje 1976—1980

Tabela 3: Stopnje prispevkov iz bruto osebnega dohodka v letu 1976 v občinah celjske regije (veljavne od 1. 4. 1976 dalje (Vir: Priročnik o družbenih dajatvah za l. 1976)

	Šmarje	Brezice	Celje	Laško	Sevnica	Slav. Konjice	Sentjur	Zalec
1. Skupnost otroškega varstva (občinska)	0,39	0,46	0,49	0,36	0,56	1,53	0,47	1,05
2. Občinska izobraževalna skupnost skupaj	5,07	6,82	6,16	7,39	5,56	6,56	5,37	5,47
3. Občinska kulturna skupnost	0,82	0,89	1,07	0,78	0,90	0,88	0,90	0,89
4. Občinska telesnokulturna skupnost	0,27	0,67	0,43	0,25	0,35	0,30	0,32	0,29
5. Občinska skupnost socialnega skrbstva	1,52	1,18	1,02	0,77	0,88	0,82	1,21	0,82
6. Zveza skupnosti otroškega varstva	2,88	2,88	2,88	2,88	2,88	2,88	2,88	2,88
7. Reg. zdravstvena skupnost	7,55	7,55	7,55	7,55	7,55	7,55	7,55	7,55
8. SPIZ	12,70	12,70	12,70	12,70	12,70	12,70	12,70	12,70
SKUPAJ:	31,20	33,15	32,30	32,68	31,46	33,22	31,40	31,65

RAZMIŠLJANJE O SAMOUPRAVNI ORGANIZIRANOSTI STEKLARSKE ŠOLE

Še so nejasnosti...!

Pri analizi samoupravne organiziranosti Steklarske šole v Rogaški Slatini je treba upoštevati, da potekata v njej dva delovna procesa, ki se med seboj sicer bistveno razlikuje, v katerih delih pa sta vendarle medsebojno ozko povezana in v sedanjih razmerah skoraj neločljiva.

Kljub temu, da je proizvodni del močno prerasel osnovno dejavnost šole, ostaja izobraževanje steklarskih kadrov še vedno naša prednostna naloga. Ker smo sedaj postavili dokaj solidne ekonomske osnove za naš nadaljnji obstoj, bomo mnogo lažje opravljali svojo osnovno nalogo — izobraževanje steklarjev. Izhajamo iz izkušenj, da mora teči v poklicni šoli ob izobraževalnem procesu tudi proizvodni proces, saj to nudi najboljšo možnost za praktični pouk in — kar je še posebej važno — za vzgojo mladega človeka v delovnem okolju, v pogojih njegovega bodočega delovnega mesta, v samoupravnem okolju. Ta nam potrjuje uspešno delo naših absolventov v delovnih organizacijah širom po Jugoslaviji.

Kakor sta ta dva procesa medsebojno neločljivo povezana, pa imata tudi svoje specifične interese in vire sredstev, kar nujno narekuje drugačne samoupravne organiziranosti od sedanje. Skupni organi samoupravljanja, v katerih prevladujejo po načelu ravnomerne zastopanosti delavci iz proizvodnje, hote ali ne hote namenjajo več skrbi proizvodnji, kar je sicer razumljivo, saj s tem vplivajo na svojo življenjsko raven, medtem ko je obseg dela pri izobraževalnem procesu odvisen od pripravljenosti industrije, da si prek šole usposablja kadre. Kaže, da način samoupravne organiziranosti ni dober, saj ne daje vsem dejavnostim enakih možnosti. Zato izobraževalni del ne more biti odgovoren za svoj razvoj v smislu materialne in kadrovske osnove, saj o tem odločajo drugi...

Da bi dosegli najmanjše število delavcev, ki bi se lahko samoupravno organizirali, je treba učiteljem teoretičnega pouka priključiti še učitelje praktičnega pouka, dom učencev in kuhinjo, ki služi proizvodnji in šoli!

Neustrezno organizirani

Tudi znotraj proizvodnega dela, ki je sicer povezano z enotnim delovnim procesom, je pa sestavljeno iz različnih tehnoloških procesov,

nismo uspeli dosledno uveljaviti načel samoupravljanja.

Čeravno imajo v organih samoupravljanja po načelu proporcionalnosti vsi oddelki svoje delegate, je tako zadovoljena samo formalna ne pa tudi vsebinska plat. To se izraža v razpravah med oddelki, kdo več prispeva k skupnemu uspehu, kdo ima težje delovne pogoje in kako so ti vrednoteni o neenakih merilih za merjenje uspešnosti dela.

Vse to kaže na potrebo, da tudi znotraj proizvodnega dela uvedemo oblike samoupravne organiziranosti, ki bodo te pomisleke odpravile. Tudi problem, kako povečati uspešnost dela delovnih ljudi, kaže, da bo treba organizirati takšne skupine, ki bodo sposobne voditi poglobljeno razpravo in prinašati take sklepe, da bodo v resnici izraz volje večine.

Sedanja oblika organizacije in dela zbora delovnih ljudi ni uspešna zaradi prevelikega števila sodelujočih. Delovni ljudje ne morejo dobiti odgovore na svoja vprašanja, ker bi se sicer zbor zavlekel v neskončnost. Pri tako velikem številu delavcev je prav tako težko zagotoviti sodelovanje vseh prisotnih, kar nekateri izkoriščajo in pogosto izostajajo.

Pri oblikovanju naših načelnih stališč in programov mora biti zagotovljeno sodelovanje slehernega delavca. K temu lahko izdatno prispevajo družbenopolitične organizacije z aktivnim delom med člani. Opažamo, da je premalo skupnih naporov in da stališča, ki jih posamezniki v imenu teh organizacij zagovarjajo, ne slonijo na dejanskem stanju in dogovoru, temveč so bolj rezultat posamičnih želja in pogledov. Tak način dela povzroča nespornost in prerakanja ter vnaša negotovost med delovne ljudi.

Pri analizi oblik združevanja dela in sredstev se na prvi pogled nudijo različne variante v šoli in zunaj nje, sprejemljive pa so samo tiste, ki so v skladu z določili zakona o združenem delu in v interesu samoupravljanja.

Kakšne rešitve se ponujajo?

Treba je upoštevati vse možne oblike samoupravnega organiziranja in to ločeno v šoli in zunaj nje!

Te oblike so v steklarski šoli:

1. organiziranje TOZD proizvodnje in TOZD izobraževanje;
2. organiziranje proizvodnega dela v več TOZD in v TOZD izobraževanja;

3. organiziranje samoupravnih delovnih skupin v delovni organizaciji brez TOZD.

Povezane steklarske šole navzven pa ponujajo tele oblike:

1. steklarsko šolo kot TOZD priključiti steklarni »Boris Kidrič«;
2. proizvodni del šole priključiti steklarni »Boris Kidrič«; izobraževanje pa naj ostane kot samostojna delovna organizacija;
3. steklarsko šolo kot delovno organizacijo vključiti v sestavljeno organizacijo slovenskih steklarn.

Samoupravno organiziranje steklarske šole v temeljno organizacijo združenega dela proizvodnja in v temeljno organizacijo združenega dela izobraževanja (šola in dom) izgleda najbolj logična rešitev, saj bo skoraj v celoti izpolnjevala določili 296. člena osnutka zakona o združenem delu. Pri prvem pogoju, da mora biti temeljna organizacija delovna celota, bi v temeljni organizaciji proizvodnje nastalo vprašanje, kam s praktičnim poukom steklopihalcev in steklobrusilcev, saj ima ta pouk drugačen smoter kot proizvodnja. Drugemu pogoju, da se da rezultat skupnega dela v delovni celoti, ki bi jo organizirali kot temeljno organizacijo, samostojno izraziti kot vrednost na trgu, bi zadovoljevala temeljna organizacija proizvodnje, problem pa bi nastal pri temeljni organizaciji izobraževanja, ki ne bi ustvarjala dovolj dohodka, da bi v celoti krila proizvodne stroške. Sedanji način financiranja na osnovi plačevanja opravljenih pedagoških ur teoretičnega pouka ne zadostuje za kritje vseh stroškov (praktični pouk in režija) in seveda tudi ne zagotavlja pogojev za nadaljnji razvoj šole. Zaradi tega je učiteljski kader v rednem delovnem razmerju maloštevilen; prevladujejo honorarni sodelavci, ki pa ne sodelujejo pri razvoju šole.

Da bi se šola organizirala kot temeljna organizacija, bi se moral spremeniti način financiranja. To pa v sedanjem trenutku izgleda nemogoče.

Olajšave družbene skupnosti

Danes ustvarja pogoje za izvajanje praktičnega pouka proizvodnja, kar gre v breme delavcev, kot izgleda na prvi pogled. Toda šola je kot zavod oproščena nekaterih davkov, s katerimi so obremenjene delovne organizacije, pa se na ta način dosledno financira praktični pouk.

Po dokaj grobem izračunu lahko ugotovimo, da nas praktični pouk dnevno velja kakšnih 2.500 dinarjev. Za toliko je namreč manj ustvarjenega po odbitku stroškov v primerjavi z vrednostjo, ki jo ustvarijo delavci v redni proizvodnji. To je za učence izredno dober rezultat, saj to predstavlja 75 % vrednosti redne proizvodnje zaposlenih. V 300 dneh, kolikor traja praktični pouk — v počitnicah učenci opravljajo redno prakso — bi to predstavljalo znesek 750.000 dinarjev.

Z druge strani pa bi bila proizvodnja, kolikor bi bila organizirana kot temeljna organizacija, obremenjena z istimi datjavami, kot so obremenjene druge delovne organizacije. To so davek iz dohodka in drugi prispevki na tej osnovi, dodatni prispevek za invalidsko-pokojninsko zavarovanje v višini 1,27 % od poslovnega sklada, posojilo nezavrtim v višini 30 % od poslovnega sklada, prispevek za energetiko v višini 4,8 % od vrednosti investicij in prispevek za energetiko v višini 10 % od porabljene energije. Davka od dohodka bi bila v tem letu temeljna organizacija proizvodnja oproščena zaradi investicij, ostali prispevki pa bi bili skupno v tem letu 1.675.000 dinarjev, od tega prispevek za energetiko od investicij 824.900 dinarjev.

Če ne računamo prispevka za energetiko od investicij, se približno krije izdatke za praktični pouk in obveznosti, katerih je sedaj šola kot zavod oproščena!

Kolikor bi se odločili za organiziranje temeljnih organizacij, pa bi takoj nastalo vprašanje, kdo bo dal sredstva za izvajanje praktičnega pouka, ker bi bila v tem primeru temeljna organizacija proizvodnja obremenjena z zgoraj navedenimi obveznostmi in bi zahtevala nadomestilo za praktični pouk. Realno gledano sedaj ni nikakršnih možnosti, da bi bili bodisi republiška izobraževalna skupnost, bodisi koristniki šolskih uslug pripravljeni dati ta sredstva. Zato je to vsaj začasno močan razlog, ki govori proti organiziranju temeljnih organizacij v steklarski šoli.

Tretji pogoj za organiziranje temeljnih organizacij zahteva, da morajo biti podani pogoji, v katerih morajo delavci kot samoupravna skupnost v celoti uresničevati svoje družbenoekonomske in samoupravne pravice. To bi bilo v primeru temeljne organizacije proizvodnja brez težav izvedljivo, vprašanje pa bi nastalo pri temeljni organizaciji izobraževanje, ki šteje vsega kakšnih deset delavcev. Za poznejše obdobje sicer načrtujemo povečanje zaposlenih na tem področju, ker bo prav gotovo omogočilo bolj uspešno samoupravljanje.

Povezana procesa

Pri analizi smotrnosti organiziranja temeljnih organizacij moramo upoštevati tudi določila 323. člena osnutka zakona o združenem delu, ki opredeljuje delovno organizacijo! V tej samoupravni organizaciji morajo biti delavci med seboj povezani bodisi s skupnimi interesi, bodisi s enotnim procesom, kadar so organizirani v temeljne organizacije.

Na šoli sta sicer dva bistveno različna procesa, toda oba sta med seboj povezana in pogojena z obstojem drugega. Osnovna naloga steklarske šole je vsekakor izobraževanje kadrov za steklarsko industrijo — in temu mora biti podrejen ves razvoj. To so torej ti skupni interesi, ki povezujejo delavce v steklarski šoli. Delež proizvodnje v njej je pogoj, da bi delovna organizacija mogla uresničevati družbeno dejavnost, za katero je bila ustanovljena!

Iz vsega tega je razvidno, da organiziranje steklarske šole v dve temeljni organizaciji ne izpolnjuje vseh pogojev 296. člena. Zraven tega bi to v sedanjem neurejenem financiranju celo lahko privedlo do prenehanja izobraževalne dejavnosti. Varianta, ki predvideva ustanavljanje več temeljnih organizacij v proizvodnem delu in temeljno organizacijo izobraževanja, pa je iz enakih razlogov, kot sem jih navedel v prvi varianti, prav tako nesprejemljiva.

Neglede na te razloge pa moramo v šoli poglobiti samoupravljanje in nuditi slehernemu delavcu možnost, da z drugimi delavci odloča o delu in poslovanju organizacije združenega dela ter o zadevah in sredstvih v vseh odnosih družbene reprodukcije, združevanja dela in sredstev in da si pridobiva osebni dohodek!

Delovne skupine

Da bi uresničili te cilje, moramo izbrati takšne oblike organiziranosti delavcev, ki bodo zagotavljale sodelovanje slehernega delavca v odločanju o vseh pomembnih zadevah v organizaciji združenega dela. Te oblike so samoupravne delovne skupine po oddelkih ali obratih, torej na relativno ozkem prostoru, kjer delavci v neposrednih vsakdanjih pogovorih vzpostavljajo pristne stike, kjer je pogoj za odkrito izmenjavo mnenj in predlogov o bistvenih vprašanjih, ki zadevajo njihov družbenoekonomski položaj. Takšne skupine naj ne bi šteje več kot 25 delavcev.

Samoupravne delovne skupine lahko izredno prispevajo k racionalizaciji in ekonomičnosti delovnega procesa, predvsem pa lahko prispevajo k uresničevanju stabilizacijskih ukrepov. Samoupravne delovne skupine nadalje tudi volijo svoje delegate v svet šole in v ostale organe skladno z ustavno zahtevo, da orga-

ne upravljanja sestavljajo delegati in vseh delov delovnega procesa. Vsaka delovna skupina bi kandidirala svoje kandidate na enotno kandidatno listo, od katerih vsi delavci volijo ustrezno število delegatov iz vsake samoupravne delovne skupine.

Podobno kot samoupravne delovne skupine bi lahko organizirali tudi sindikalne skupine, saj je naloga sindikata predvsem v omogočanju izvrševanja interesov delavcev, in bi tako organizirane sindikalne skupine še okrepile delo samoupravnih delovnih skupin.

Tudi člani ZK v samoupravni delovni skupini bi lahko organizirali svoje aktivne, kar bi prav tako izboljšalo samoupravne odnose.

Če skrajšano predočimo, kaj je delovna skupina, bi lahko rekli, da je to del delovnega procesa, volilno telo za delegate v organe upravljanja, del zbora delovnih ljudi, mesto, kjer delavci neposredno odločajo o posameznih pravicah in obveznostih razmerij, sindikalna skupina in aktiv članov ZK.

Organizacija samoupravnih delovnih skupin ne more biti nadomestek za samoupravno organiziranje v temeljne organizacije, ampak predstavlja način poglobljenega samoupravljanja, izvajanje samoupravljanja do slehernega posameznika!

V našem primeru smo ugotovili, da ne izpolnjujemo vseh pogojev za organiziranje temeljnih organizacij in ne bo mogoče v vseh primerih spoštovati načelo, naj samoupravna delovna skupina zajema največ 25 delavcev. Nekateri oddelki so namreč večji in tako tehnološko povezani, da jih ne bi kazalo cepiti (na primer peč); pa tudi prostorskega načela ne bi bilo mogoče upoštevati, ker bi bile v tem primeru skupine premajhne. Šolsko skupnost, ki jo sestavljajo učenci in učitelji, bi morali na nek način vključiti v te skupine, upoštevajoč pri tem, da učenci nimajo samoupravnih pravic, ki izhajajo iz združenega dela!

Približno takole bi lahko organizirali samoupravne delovne skupine:

— proizvodnjo in predelavo stekla (pripravljalci zmesi, vlagalci, tališčarji, šamoterji, lesostrugarji in steklarji);

— osnovna dodelava (grobi brusilci, pregledovalci, rezalci, zataljevalci);

— dodelava steklenih polizdelkov (brusilci svinčenega kristala, stekloslikarji, polirci kristala, pregledovalci in pomožni delavci);

— vzdrževanje in transport (mehaniki, elektricarji, sofer, transportni delavci);

— paketiranje in skladiščenje stekla (zavijalke, skladiščni delavci);

— šole in dom (pedagoški vodja, vodja doma, učitelji, vzgojitelji, kuharice, snažilke);

— uprava in ostale službe (direktorji).

tor, tajništvo, tehnični oddelek, računovodstvo, komerciala, oblikovalci, prodajalna stekla, snažilka);

— šolska skupnost (učenci brez uprave odločajo iz združenega dela)

Povezava navzven

Povezava steklarske šole navzven je mogoča v treh alternativah.

Sola se lahko vključi v delovno organizacijo steklarna »Boris Kidrič« kot temeljna organizacija. Kolikor gledamo to samo skozi proizvodni del šole, potem je to nujnost. Proizvodni programi so skoraj enaki in enaka je tehnologija, pa je zato ekonomsko edino pravilno, da se izbere tako pot! V takšnem

primeru pa nastane vprašanje, kako bo z izobraževalnim delom šole, saj ta presega interese steklarne. Jasno je, da steklarna sedaj ni pripravljena, da bi se dodatno ukvarjala z izobraževanjem, ki zadovoljuje najmanj republiške potrebe.

Zato bi ostalo vprašanje o nadaljnjem razvoju šole še odprto. Zadeve, v katerih bi šola kot temeljna organizacija steklarna uspešno so delovala, smo že sedaj rešili s spoznanjem o poslovno-tehničnem so delovanjem, ki je res dobro. Če bodo končno le rešena sistematska vprašanja šole, potem ne bo več razlogov, da se šola ne bi organizirala kot temeljna organizacija steklarne.

Drugi predlog, naj se samo proizvodni del šole priključi steklarni, izobraževanje pa ostane samo, ni sprejemljiv, saj je očitno, da izobraževalni del ne bi imel osnovnih pogojev za svoje delovanje in bi to pomenilo konec šole!

Najbolj privlačna varianta za steklarsko šolo je, naj se kot delovna organizacija vključi v sestavljeno organizacijo slovenskih steklarn. V konceptu ter organizacije bi šola dobila ustrezno mesto na področju izobraževanja steklarskih kadrov in sploh kadrovske politike in zagotovljen bi ji bil nadaljnji razvoj...!

dipl. inž. LADO TKAVC

SKLEPI ORGANOV SAMOUPRAVLJANJA OZD STEKLARNE »BORIS KIDRIČ« IN TOZD ROGAŠKA SLATINA

Veliko novega

Objavljamo nekatere pomembnejše sklepe organov samoupravljanja OZD steklarne »Boris Kidrič« TOZD steklarna Rogiška Slatina.

Upravni odbor TOZD steklarne Rogiška Slatina je na 13. redni seji 26. oktobra potrdil službeno potovanje inž. Jožetu Pelko in Francu Jankoviču, ki sta 28. in 29. oktobra obiskala firmo Slama na Dunaju v zvezi z naročili za leto 1977.

Odbor za medsebojna delovna razmerja TOZD steklarne Rogiška Slatina je na 28. redni seji 29. oktobra sprejel v vednost odklonitev odločbe Marije Škorjanc o dodeljenem ji stanovanju. Dodeljeno stanovanje je odklonil tudi Slavko Ivič, s tem da je prošil za dodelitev stanovanja Hinka Drnovška. Obe odklonitvi je odbor za medsebojna delovna razmerja odstopil v obravnavo komisiji za dodelitev stanovanj, ki bo pripravila prednostno listo upravičencev za dodelitev stanovanj.

Delavski svet TOZD steklarne Rogiška Slatina je na 18. redni seji 5. novembra sprejel naslednje sklepe:

1.

Za mesec oktober 1976 se dodeli sredstva za osebne dohodke v višini 5.820.000 dinarjev bruto, s tem da se vsem zaposlenim v TOZD steklarni, ki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov za vse delovne dni v mesecu ne dosega osebne dohodke v višini 1.800 dinarjev, krije razliko od doseženega osebnega dohodka do 1.800 dinarjev.

2.

Delegati v delavskem svetu so potrdili razliko v izplačanih osebnih dohodkih v mesecu septembru v višini 32.000 dinarjev, ki je nastala zaradi prispevkov in beneficirane delovne dobe, ki jih ni mogoče vnaprej točno določiti.

3.

Iz sredstev za osebne dohodke za november bomo odvedli sredstva za nagrade upokojencem in sicer vsakemu 300 dinarjev.

4.

Seminarja za predsednike izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata TOZD steklarne Rogiška Slatina, ki je bil na Pohorju od 12. do 15. novembra, so se udeležili Jože Halužan, Franc Hernaus, Jože Kovačič, Albert Pildek in Cvetka Tiselj. Vsem je bilo za čas njihove odsotnosti odobren izredni plačani dopust.

5.

Ker je TOZD steklarni Rogiška Slatina potreben kader za organizacijo dela, je delavski svet sprejel sklep, da se Leopoldu Ogrizku za čas obiskovanja višje šole za organizacijo dela krije šolnino.

6.

Zaradi posebnih potreb se odpre in oceni naslednja nova delovna mesta: kartotekar — evidentičar v skladišču gotovih izdelkov — ocenjeno s 600 točkami, evidentičar po-

sojil — ocenjeno s 600 do 640 točkami in referent izvoza — ocenjeno s 1.100 točkami. Z novimi delovnimi mesti se dopolni sistematizacija delovnih mest TOZD steklarne Rogiška Slatina.

7.

Glede na pritožbo dipl. ekonomista Davorina Škrinjariča v zvezi z razporeditvijo na delovno mesto in glede na določitev osebnega dohodka je delavski svet sklenil, da se razveljavi odločbo DS/ IC 675/76 o razporeditvi in določitvi osebnega dohodka dipl. oec. Davorina Škrinjariča, in da se imenovanega z oktobrom razporedi na delovno mesto referent izvoza, ki je ocenjeno s 1100 točkami. Škrinjaričeva obveznost do štipenditorja ostane.

Delavski svet OZD steklarne »Boris Kidrič« Rogiška Slatina je na 3. redni seji 27. oktobra obravnaval nekaj pomembnih zadev.

1.

Na pritožbo magistra Franca Šrimpfa na zadržani osebni dohodek je na podlagi ugotovitev samoupravne delavske kontrole TOZD steklarne imenoval komisijo, ki mora v 14 dneh pripraviti material o zadržanih osebnih dohodkih vodilnih delavcev v naslednji sestavi: Valter Jordan — predsednik, Franc Hernaus, Jože Halužan, Ivan Mikša, Leopold Ogrizek in Stipe Pešič.

2.

Delavski svet OZD je sklenil, da bo komisija za samoupravno orga-

niziranost OZD steklarne »Boris Kidrič« Rogaška Slatina sestavljena iz delegatov posameznih TOZD, ki jih bodo izvolili na zborih delovnih ljudi in sicer TOZD steklarna Slovenska Bistrica — 3 delegate, TOZD steklarna Rog. Slatina — delegatov (delegati so že izvoljeni!) TOZD delavska restavracija — 1 delegata in TOZD »Naše steklo« Beograd — 1 delegata.

3.

V komisijo za razpis prostega delovnega mesta sekretar OZD steklarne »Boris Kidrič« Rog. Slatina z odprtim rokom za priglasitev je delavski svet OZD imenoval Djoka Djordjeva, Ludvika Drimela, Marijo Lipuš, Ivana Siterja in Nado Zago da. S tem v zvezi se po sklepu delavskega sveta OZD obdrži dvosobno stanovanje v Ratanski vasi, za katerega bo stanarino do vselitve

novega sekretarja plačala TOZD steklarna.

4.

Delavski svet OZD ugotavlja, da odbor samoupravne delavske kontrole OZD ne deluje, saj se je v mandatni dobi sestal le enkrat. Zato je nujno, da čimprej prične z delom.

REZIKA TOMIČ

PO SEJI KOMISIJE ZA BENEFICIRANO DELOVNO DOBO

Zahtevek je utemeljen

Prihodnji mesec naj bi o zahtevku za beneficiranje delovne dobe delavcem na nekaterih delovnih mestih v steklarski industriji ponovno razpravljala komisija za invalidsko in pokojninsko zavarovanje v Jugoslaviji. V ta namen je 12. novembra zasedala komisija za beneficirano delovno dobo steklarske industrije Jugoslavije v Rogoški Slatini.

Na skupnem sestanku zvezne komisije za beneficiranje delovne dobe skupnosti invalidskega in pokojninskega zavarovanja in komisije za beneficiranje delovne dobe steklarske industrije Jugoslavije 2. julija letos so člani zvezne komisije imeli pripombe na dostavljeno dokumentacijo. O tem, kako je komisija zbirala in dostavila podatke, smo vas obvestili že v avgustovski izdaji »Steklarja«.

Zahtevo zvezne komisije po dopolnilu elaborata bi na kratko lahko strnili v naslednje: Vsaka delovna organizacija mora za vsako delovno mesto, za katerega je zahtevala beneficiranje delovne dobe, poslati dokumentacijo o meritvah delovnega okolja (o biološki škodljivosti — mikroklimi delovnega mesta ter o fizičnem naporu delavca, ki dela na njem). Meritve morajo biti poletne in zimske.

Zahtevano dokumentacijo so delovne organizacije poslale. Član komisije za izdelavo skupnega dopolnila pa je že tudi opravil svoje delo. V dopolnilu so zajeta vsa delovna mesta, ki so navedena v elaboratu iz leta 1974, razen za steklarno ravnega stekla Pančevo, s katero je bilo dogovorjeno, da bo zahtevane dopolnitve izdelala sama in da bodo

sestavni del priloženih dopolnitev drugih delovnih organizacij.

Skupno dopolnilo je poslano na ustrezen naslov. Na delovnih mestih, za katera je vložena zahteva za beneficiranje delovne dobe, dela sedaj 1.020 delavcev, kar je približno 6% vseh zaposlenih v steklarski industriji Jugoslavije.

Sestanka komisije se je udeležila večina predstavnikov steklarske industrije. Mnenja so bila enotna. Sestanek in dopolnilo k elaboratu sta bila sklenjena s takimi mislimi: »Naš zahtevek iz leta 1974 s prvim in drugim dopolnilom je dovolj utemeljen, saj so delovni pogoji na delovnih mestih, za katera zahtevamo beneficiranje delovne dobe, težki in zdravju škodljivi. Zaradi tega predlagamo in prosimo, da se naši enotni zahtevi ugodijo«.

ANDREJ ZUPAN

ODGOVOR NA VPRAŠANJE IVANA ŠESTANJA

Skladno z merili!

V oktobrski izdaji »Steklarja« je Ivan Šestanj vprašal, če ima Franc Bercko upravičeno večje število točk za dodelitev stanovanja po prednostni listi od njega in njegove žene glede na delo, ki ga upravlja, glede na dolžino delovne dobe in glede na druga merila. Uredništvo je dobilo tale odgovor:

»Pravico do stanovanja, ki je last steklarne, ima vsak zaposleni v tej delovni skupnosti. Prednostni vrstni red izdelava komisija za dodeljevanje stanovanj in stanovanjskih posojil. Merila za točkovanje so v pravilniku o delitvi stanovanj, in po tem pravilniku je izdelan tudi točkovni seznam. Komisija se je pri delu posluževala pravilnika, točkovnika ter sindikalne liste. Opravljen

je bil tudi ogled stanovanj prosilcev, ki še nimajo družbenega stanovanja.

V točkovniku so zajeta tale merila:

1. leta prosilčeve delovne dobe v temeljni organizaciji (2 točki na leto);

2. prosilčevi člani družine, zaposleni v steklarni (10 točk, ostali 8 točk);

3. prosilčevo socialno stanje (socialno šibek 10 točk);

4. prosilčevo dosedanje stanovanje (5 do 10 točk);

5. nima družbenega stanovanja (35 točk);

6. kvalifikacija (2 do 8 točk);

7. mlada družina (10 točk);

8. zainteresiranost podjetja (10 do 20 točk);

9. leta vložene prošnje (za vsako leto 3 točke) in

10. borci NOV (5 do 10 točk).

Skladno s temi merili sta dobila Ivan Šestanj 82 točk in Franc Bercko 113 točk.

Razlika med prosilcema je 31 točk v prid tovariša Bercka, nastala pa je pri točkovanju meril 5, 6, 8 in 9 pri Bercku, medtem ko je bila prednost na strani Šestanja pri točkovanju meril 1, 2 in 4. Nobeden izmed kandidatov ni dobil točk pri točkovanju meril 3 do 10. Komisija je nepristransko določila prednost Bercku, kajti po sedanjih merilih je le-ta nesporna. Komisija pa se zaveda, da bo v prihodnje treba nekatere elemente točkovnika vendarle spremeniti!«

Zakaj tako?

V prizadevanjih, da bi zadnje mesece letošnjega leta s pridom izkoristili za doseg boljših poslovnih rezultatov in s tem nadoknadili zamujeno iz prvega polletja, ko so bili zaradi objektivnih težav poslovni rezultati daleč pod pričakovani, se je vodstvo naše temeljne organizacije združenega dela odločilo prirejati ob sobotah vsakomesečne proizvodne sestanke z mojstri in drugimi odgovornimi delavci. S tem naj bi se izognili tudi velikim izgubam delovnega časa, saj so sestanki namenjeni predvsem proizvajalcem z velikimi delovnimi izkušnjami, katerih delovni čas je toliko bolj dragocen!

V soboto, 16. oktobra je bil sklican prvi tak sestanek, ki je bil namenjen izkoriščanju razpoložljivega delovnega časa. Sestanek pa ni izpolnil pričakovanj, saj se ga je udeležila komaj polovica mojstrov, to je od njihovega skupnega števila 16 samo 8! Nič boljše se niso odrezali poslovodje, saj se jih je sestanka udeležila le polovica! Polovičen uspeh na samem začetku pa ni nič kaj spodbuden, ker gre vendar za osnovno proizvodnjo...

Vsiljuje se vprašanje, kako naj bodo vsi zaposleni seznanjeni z vsem, zanje pomembnim, če tega nočejo niti najbolj odgovorni v neposredni proizvodnji, in kako naj le-ti obveščajo druge, če kažejo takšno nezainteresiranost? Ne bi bilo odveč, če bi kolektiv malce resneje spregovoril o zaviralcih uresničevanja naših proizvodnih načrtov!

Sestanek pred kratkim je torej pokazal, da vsi med nami le niso pripravljene žrtvovati kakšno prosto uro za svojo — našo delovno skupnost. Najbrž bodo svoja stališča morali spremeniti, če menijo, da niso dolžni ostati v kolektivu niti minute več, kakor to določa samoupravni sporazum...

Ko govorimo o neuspešnem sestajanju odgovornih sodelavcev — v tem primeru mojstrov pri peči, nikakor ne moremo biti zadovoljni. Še manj pa moremo biti zadovoljni z drugimi oddelki, v katerih so sklicali podobne sestanke le

nekajkrat ali pa jih sploh niso sklicali!

Odgovorni za takšno stanje so tako oddelkovodje kakor tudi drugi. Sestanki — seveda o naših prečih problemih in dobro pripravljene — bi morali postati naša stalna oblika dela in to vsak mesec, saj bi na njih oblikovali predloge

in sklepe v razpravo in odločitev organom samoupravljanja! Sklicevanje sestankov, zlasti takšnih, ki so si jih omislili zadnje čase, ni samo sebi namen. Prav zaradi tega bi se nazadnje lahko vprašali, zakaj in doklej bomo odklanjali vsakršno obliko reševanja težavnih vprašanj?

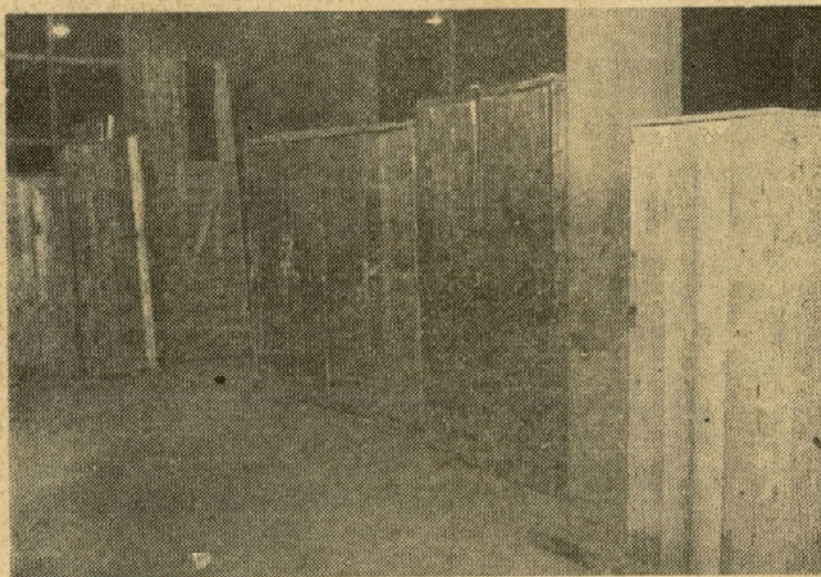
URESNIČENA JE DOLGOLETNA ŽELJA

S prosto soboto do omaric

Dolgoletna želja zaposlenih po sodobnejših garderobnih omaricah je uresničena. Do njih smo v Slovenski Bistrici prišli z delom v prosti soboti. Sklep o takem delu smo uresnili v avgustu, omarice pa so bile nastavljene že naslednji mesec. Nič nas niso ovirali posamezniki, ki so tudi ob tej priložnosti

dokazali, da jim je malo mar do kolektivnega življenja in ustvarjanja, saj je velika večina tudi brez njih — in kot se je kaj kmalu pokazalo — tudi za njih, čeprav tega niso zaslužili, zbrala dovolj denarja za nakup omaric.

Naši dve sliki prikazujeta garderobne omarice nekaj in sedaj!

Do pred kratkim so bili takile ostanki naše garderobne omare...! foto V. Horvat.

POSOJILO ZA SLOVENSKE CESTE

Kako bomo vplačevali?

Z mesecem novembrom homo pričeli vplačevati vpisano posojilo za gradnjo slovenskih cest. Vpisali smo različne vsote, zaradi česar bomo vplačevali različno velike mesečne obroke, ki se ne ujemajo s serijami izdanih obveznic. Ob vpisu posojila smo se tudi dogovorili, da lahko vpišemo vsote v enakih me-

sečnih zneskih, vendar pa morajo biti vplačani obroki v posameznih obračunskih obdobjih zaokroženi na 100 dinarjev.

Obveznice bodo izdane v petih serijah in sicer I. serija za plačane zneske posojila od 1. maja do 31. decembra 1976, II. serija od 1. januar-

ja do 30. junija 1977, III. serija od 1. julija do 31. decembra 1977, IV. serija od 1. januarja do 30. junija 1978 in V. serija od 1. julija do 31. decembra 1978. Obresti bodo obračunane za nazaj in hkrati z glavnico!

Na podlagi takih serij izdajanja obveznic je vpisna komisija pripravila višino obrokov za posamezna obdobja, tako da so le-ti obračunsko zaključeni na stotice.

KAKO SMO VPISALI V TOZD SLOV. BISTRICA?

Na dnu...!

Čas za vpis posojila za gradnjo in modernizacijo slovenskih cest je že za nami. Bilance so narejene. Naša bilanca izkazuje 334.900 vpisanih dinarjev posojila ali 61% od predvidene vrednosti! To v primerjavi z drugimi delovnimi organizacijami v občini Slovenska Bistrica pomeni, da smo ostali na dnu lestvice. Čeprav smo po poletnih počitnicah imeli priložnost spoznati naše slabe ceste, nas je to kaj malo spodbudilo k večjemu odzivu za vpis posojila.

Sedaj je znano, da smo se v naših načrtih pošteno ušteli, saj se v zadostni meri nismo zavedali, da bo pri nas šlo tako težko. Sele po po-

novni akciji, ki jo je vodila osnovna organizacija sindikata, je krenilo na boljše, toda kljub temu pod pričakovanji.

Doseženi rezultati so vredni temeljitega premisleka. Izgovor, da morda o tem nismo bili dovolj seznanjeni, je skoraj nemogoč, saj je o tem bilo na voljo veliko informacij. Dobro bi bilo, če bi brez hude krvi in jeze pretehtali vse, kar je botrovalo tako majhnemu odzivu. Ne zato, da bi nekoga obsojali, ampak zato, da bi v naših vrstah poiskali tiste vrzeli, ki utegnejo zaviralno delovati tudi ob kakšni drugi akciji.

VÍKTOR HORVAT

I.

Primera

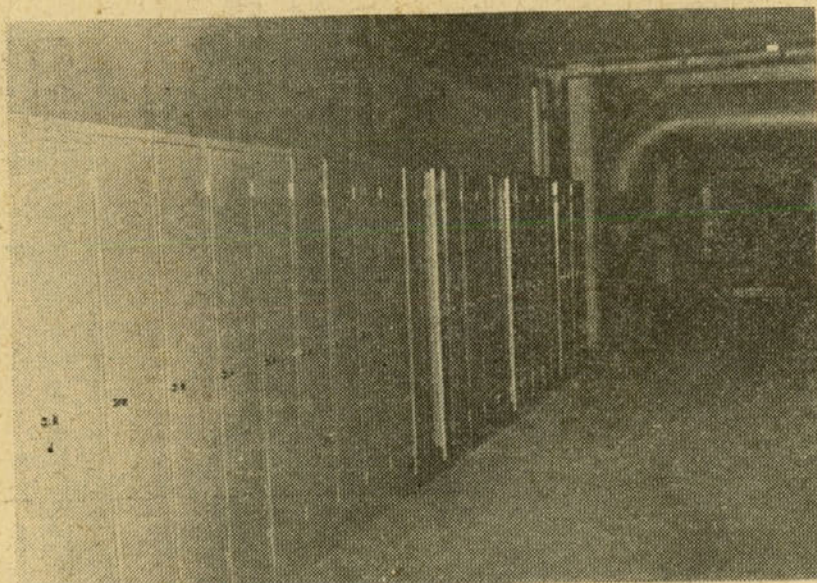
Vpisnik posojila, ki pa je na vpisal 1.700 dinarjev posojila razdeljenih na 22 mesecev, bi imel mesečni obrok 77,27 dinarjev. V letu 1976 bomo vplačali dva obroka, kar bi bilo zanj 154,54 dinarjev. Ker pa to ni zaključena obračunska celota za prvo serijo izdanih obveznic (s stotico!), je komisija obrok zaokrožila na 100,00 dinarjev, kar pomeni dva obroka 200,00 dinarjev. Iz tega prihaja do razlike 45,46 dinarjev, ki pa bo upoštevana v naslednjih mesecih pri zmanjšanju obroka.

II.

Vpisnik posojila, kipa je na primer vpisal 1500 dinarjev posojila, razdeljenih na 22 obrokov, bi imel mesečni obrok 68,18 dinarjev. Letos bi bila njegova dva obroka skupaj 136,36 dinarjev. Ker pa to ni zaključena celota za prvo serijo izdanih obveznic, je komisija obrok zaokrožila na 50 dinarjev, skupno oba obroka 100 dinarjev. Iz tega prihaja do razlike 36,36 dinarjev, vsota pa bo upoštevana v naslednjih mesecih pri obrokih!

Primera sta prikazana samo na vpisani vsoti 1700 in 1500 dinarjev, isti sistem obračunavanja obrokov pa je upoštevan pri vseh drugih vsotah. Tako je za vpisane vsote od 3.000 do 2.700 dinarjev obrok od 136,36 dinarjev do 127,72 dinarjev zaokrožen na 150 dinarjev. Za vpisne vsote od 2.600 do 1.600 dinarjev je obrok od 118,18 dinarjev do 72,72 dinarjev zaokrožen na 100 dinarjev. Za vpisne vsote od 1.500 do 800 dinarjev je obrok od 68,18 dinarjev do 36,36 dinarjev zaokrožen na 50 dinarjev!

Tisti člani kolektiva, ki so vpisali vsote manjše od 800 dinarjev, v prvi seriji od 31. decembra letos ne bodo plačali obroka, temveč bo zapadel njihov prvi obrok v plačilo v januarju 1977. Vplačali ga bodo torej v januarju prihodnje leto!

9

... Sedaj pa obleko shranjujemo v sodobne omarice, ki smo si jih zaslužili s sobotnim prostovoljnim delom! — foto V. Horvat.

SPET MED VAMI!

Argusov sprehod

»Kje si bil, Argus, da te v oktobrski izdaji ni bilo na spregled?«, me vpraša rahel znanec. »Gvišno si pospravljaj jesenske pridelke in nisi imel časa, da bi nas tako prebrisano šimjal. Prav ti bodi! Vsaj enkrat si naredil nekaj pametnega. Tako boš imel za pod zob in bolj sit boš tudi manj zajedljiv, kakor znaš biti. Loli se koristnega dela, saj mlatenje prazne slame res nikamor ne vodi. Pravzaprav pa sem močno radoveden, če res znaš delati še kaj drugega razen tega, kar počneš na straneh našega, že kar dobrega prijatelja Steklarja?!«

Presneto! Je moje početje res odveč? Če znam še kaj drugega delati? Hm...! Zdajci si mi, dragec, odprl pogled še na drugo plat kolajne. Torej je treba še kaj drugega delati in ne le šimjati. Poskusil sem, toda neučelnosti nikoli ne primanjkuje. Če boš tako zvesto prebral vse tele moje vrstice, kakor si me ozmerjal, se bo tudi tebi odprlo, da delo ni tako preprosta zadevščina. Namesto mlatenja prazne slame ti lahko postržem z več zgodbicami. Ker pa je tudi meni skopo odmerjen prostor, sem zaenkrat svoje potepanje ali sprehod po steklarni posvetil prav delu!

Vnet za delo, kakršen pač moram biti, sem si dejal, da ne bi bilo slabo, če se prijavim na kakšen razpis v upanju, da bo tudi zame kaj primernega. Pred kratkim sem si že mel roke, ko sem prabral razpis za vodjo obračunskega oddelka. »Vidiš, Argus, sem si dajal pogum,« to pa bi bilo nekaj za te! In že sem premišljeval, kako bom vložil prošnjo, pa me je nekaj zbudilo pod rebri, ko sem spoznal, da za to delo nimam ravno moralno političnih kvalitiet.

K sreči je bil objavljen še drug razpis. Iskali so primerne za obračun osebnih dohodkov. Spet »šansa« za delo, čeprav ni vodstveno delovno mesto. Je pa vseeno v nekem sorodstvu z njim. Se bom pač zadovoljil s tema, sem si mislil...

Toda glej ga, zlomka, tudi tam so zahtevni. Menijo, da je treba biti tudi za to delovno mesto neoporečen. Jaz pa, po pravici povedano, to nisem, pa je tudi ta ugodno priložnost splavala po vodi...

Z jesenskimi pridelki pa je druga pesem. Rad bi bil prišel na vrsto k tovarišem, ki dovoljujejo izrabiti letni dopust, proste dneve, ure in urice ali morča še kako drugače pravimo temu, če se nam neznanško muči ostati doma. Enkrat sem

bil nejevoljen zaradi tega, ker so mi odklonili, da bi šel sosedu na trgatve pomagati, drugič sem hotel prešati doma, tretjič je bilo treba potrgati koruzo, četrto posekati koruznico, grabiti listje, izpuliti korenje in tako naprej...! Če temu dodam še bližajoči se domači praznik — kolone, je dela res na pretek. Pa mi tudi tega ne pustijo, kakor bi rad! Preprosto povedano, ne pustijo

»Se kakšen dan boste ostali doma, dokler si pač ne utrdite zdravja!«
»Oh, rajši ne! Zdaj sem pa že vse potrebno doma naredil, zato bi šel resnično rad v službo!«

me delati!? Smola pa taka! Toda muhast pa znam biti tudi jaz. Če mojim prošnjam za delo ne ustrezajo, pač usekam plavega. Le strah me je, če pomislim, da bi nekega dne znali biti trmasti in vse moje »plave« tudi registrirali na pravem mestu. Zadeva se lahko zaplete, saj bi »plavik« utegnili postati povsem »črni«.

Delo v zvezi z ustanavljanjem tozdov, ozdov in sozdov je koristno družbeno opravilo. Zapleteno tudi, če se znajdemo. Na tem področju sem veliko delal, pa mi ni šlo ravno od rok. Ko sem potožil, mi je en črnogledi prijatelj zatrdil, da težav ne bi bilo, če bi bilo na voljo dovolj ustreznih hoteljev. Popraskal sem se za ušesom in mu priznal, da bi nekaj resnice na tem že moralo biti.

Kdor dela z ljudmi, temu analitična ocena delovnih mest dviguje vrednost. Pardon, vrednost točke! Tako sem se lotil tega dela v upanju na boljši zaslužek. Zapletljivi so nastali, ko bi se moral izkazati v delu z ljudmi, da bi jim povedal, kako sem prišel do takšne ali drugačne odločitve. Takrat pa mi je faktor dela z ljudmi odpovedal.

Da delo krepi človeka, je že star pregovor. Tudi stabilizira gospodarstvo, bi v novejšem času lahko rekli. Stabilizacijski del svojih osebnih dohodkov sem si omislil tako, da sem pričel z »inovacijami«. Po

Z enominutnim molkom so ribiči počastili spomin na preminule tovariše — foto J. Tišma.

vzoru na Kozje delam zdaj kakšen del manj in od tega pričakujem ugodne rezultate. Skrbi me le to, ker se utegne pojaviti kakšen dolgočasen in nadležen kupec, ki bo ugotovil, da je moja iznajdba podobna prodajalni čevljev, ki bi v eni škatlji imela en čevljev na primer z velikostjo številke 39 in drugega s številko 44!

Hotel sem delati tudi na manj zahtevnih delovnih mestih. Vleklo me je v brusilnico. Tam bi mi še kar šlo, saj sem nekaj že pokazal, ko pa so me »prijazno« sprejeli. Vse mi diši po še nerazčiščenih lastniških

odnosih. Morda pridem kdaj pozneje do spoznanja, zakaj je tako?

Nazadnje tudi rahlo priznanje, da mi vsako delo resnično ne diši. Tako, na uho povedano samo tebi in z željo, da tega ne boš nesel naprej...! Reči moram, da bi bila zame največja kazen, če bi moral delati kot član razpisne komisije za sekretarja naše delovne skupnosti, saj je bilo po dosedanjih izkušnjah to delo resnično mlatenje prazne slame. Po vsem sodeč je s temi kandidati res velik križ. Kljub temu, da zatrjujejo, kako mladih pravnikov ne primanjkuje, se na naše večkrat-

ne razpise ne prijavijo. Muhasti so, da je kaj. Zdaj sem resnično na razpotju: ali bi bilo treba ugotoviti, če je kaj narobe z njimi ali pa z nami!

Če bi morebiti dočakal upokojenske dni, bi me rahlo skrbelo, kdaj bom dobil svojo prvo pokojnino, saj je vendar delo tudi to, če je treba na ustrezen papir pritisniti stempiljko in, kar pa se včasih tako zelo zavleče...?

Prisrčen pozdrav vam pošilja vaš
ARGUS

NAŠI KONJIČKI — RIBIŠTVO

Nadaljujemo tradicijo

Vsako leto v septembru privabi ribiče jezero v Tekačevem. In to v največjem številu...! Ne zaradi tega, da bi potegnili iz njega kakšnega velikega krapa, ampak zaradi tega, da bi se sešli na meddružinskem tekmovanju v počastitev svojih preminulih tovarišev — ribičev.

Tako so se tudi letos zbrali ribiči iz družin naše občine, kot gostje pa so se tekmovanja udeležili tekmovalci iz Klanjca, Huma na Sutli in opazovalci iz ribiške družine v Žireh na Gorenjskem, ki so vsem domačinom podarili značke tamkajšnje ribiške družine.

Vsem zbranim je spregovoril predsednik konference sindikata

naše delovne skupnosti Jože Halužan. Dejal je, da vsakoletni spomin na preminule tovariše pomeni dolg do njih, ki so svoje proste ure žrtvovali za to, da bi naše vode bile živahne, polne rib in da bi v naravo privabile čim več ljudi, saj to narekuje tudi hiter življenjski tempo, ki naš naravnost sili iz za zidov, s katerimi smo uklenjeni na delovnih mestih, sestankih in domovih.

Tekmovalcem tokrat ribiška sreča ni bila naklonjena, saj se je tekmovanje končalo brez ene ujete ribe, pa so ga sodniki morali razglasiti za neodločenega. Poprečje je pokvaril tekmovalci, ki je sodeloval zunaj konkurence, ker mu je le

uspelo potegniti na suho enega krapa.

Kar piscu tega sestavka ni uspelo zajeti z besedilom, naj nadomestijo slike!

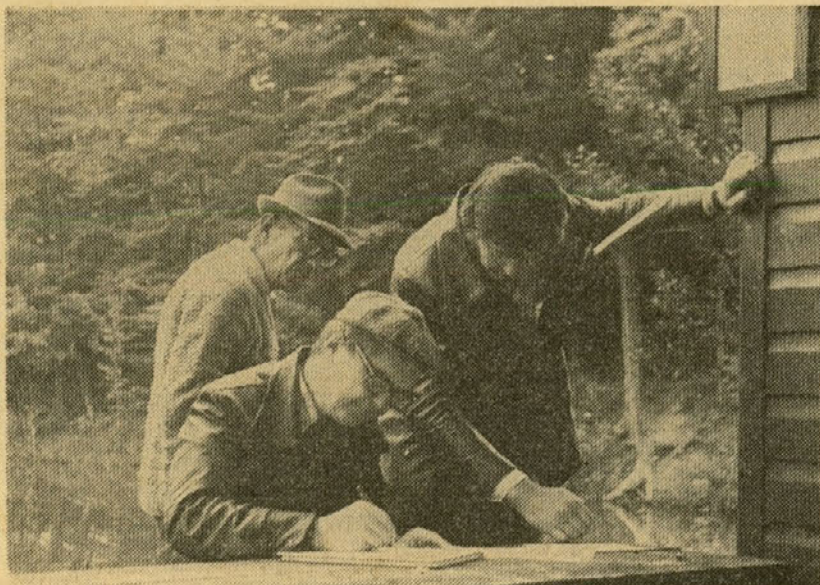
JOVO TIŠMA

„Sotla“ prva!

Tradicionalno ribiško tekmovanje, v katerem sodelujejo štiri ribiške družine, ki teritorialno sodijo na reko Sotlo, je bilo v nedeljo, 12. septembra, končano.

Zmagovalka letošnjega tekmovanja »Liga Sotla« je ribiška družina »Sotla« iz Klanjca, ki je bila trikrat prva in enkrat druga, s čimer si je nabrala 15 točk. Drugouvrščena je družina »Straža«, ki je enkrat osvojila prvo mesto, dvakrat drugo in enkrat četrto. Ribiči »Klenca« iz Malega Tabora so zasedli tretje mesto, družina »Sotla« Podčetrtek pa je pristala na zadnjem mestu. V slednji je včlanjenih veliko naših članov. Treba je omeniti, da se moštvo »Sotla« iz Podčetrtega ni udeležilo enega tekmovanja, ker tekmovalci niso bili obveščeni o času in kraju tekmovanja!

Vsaka družina je bila enkrat organizatorica tekmovanja. Moštva so štela po pet članov. V vsakem tekmovanju je bila nagrajena prvouvrščena ekipa in trije posamezniki,

Kaj neki zapisujeta, ko pa so krapi razen mojega vsi ostali v vodi!? — foto J. Tišma

skupno najuspešnejša ekipa pa je prejela prehodni pokal.

Prav bi bilo, da bi odbor ribiške družine oziroma odgovorni član za tekmovanja bolj odgovorno oprav-

ljal svojo funkcijo. Zaradi neresnega odnosa prav do tega medrepubliškega tekmovanja ribiške družine iz Podčetrtna je resna nevarnost, da razpade to, vendarle koristno

tekmovanje, ki zbližuje ribiče obeh strani Sotle v rekreacijski dejavnosti.

MILE JOVIČIČ

PROTIPOŽARNA VARNOST

Izpričana solidarnost

V krog dejavnosti, ki sicer niso tesno povezane z neposredno proizvodnjo, pa sta vseeno nujno potrebni za večjo varnost družbenega in osebnega premoženja in človeških življenj, je nedvomno treba uvrstiti tudi protipožarno dejavnost in civilno zaščito. Predvsem zadnje čase posvečamo tema dejavnostima posebno skrb tudi v temeljni organizaciji združenega dela v Slovenski Bistrici.

Medtem ko gasilstvo opravlja svoje poslanstvo uspešno že dolgo vrsto let, pa je civilna zaščita močnejše zaživela šele zadnja leta in to po zaslugi večje finančne pomoči. Tako sedaj tema dvema dejavnostima v naši temeljni organizaciji namenjamo posebno pozornost, ki se že kaže v boljši opremljenosti gasilskega društva in enote civilne zaščite, ki sta po svojem pomenu neločljiva. Zaradi tega ni naključje, da so vse bolj pogoste tudi skupne vaje teh dveh enot v našem ko-

lektivu... Njuna neločljivost je bila najbolj izrazito prikazana ob tednu protipožarne varnosti. In upravičeno lahko trdimo, da bo ta povezanost prišla do najmočnejšega izraza ob izdatni pomoči vseh zaposlenih...!

Osrednji dogodek v okviru redne protipožarne varnosti sta bila skupen nastop in vaja civilne zaščite, prostovoljnega gasilskega društva in številnih zaposlenih v naši temeljni organizaciji, ki so skupno uprizorili bombni napad, v katerem je bilo tudi nekaj človeških »žrtev« in »ranjencev«, del kolektiva pa je zajel »požar«.

Zaposleni in drugi občani, ki so vajo opazovali skozi tovarniško ograjo, smo se prepričali o uspešni povezavi in skladnosti organizacije reševanja ranjencev in gašenju požara. Tudi tokrat je poklicna ekipa gasilcev iz delovnega kolektiva IMPOL potrdila tradicionalno udeležbo na podobnih prireditvah in

ob tem prikazala nekatere najbolj sodobne aparate za gašenje požarov in njih praktično delovanje.

VIKTOR HORVAT

ŠAH

17. MESTO DJURKOVIČU

Na sedmem hitropoteznem sindikalnem prvenstvu Slovenije v šahu, ki je bilo v soboto in nedeljo, 23. in 24. oktobra v Rogaški Slatini, je nastopilo rekordno število šahistov, kar 170! Naš Maks Djurkovič je zasedel odlično 17. mesto, drugi naši šahisti Goručan, Jovičič, Osenjak in Tišma pa so nastopili s spremenljivim uspehom.

Kar je ušlo članom, so nadomestili pionirji, ki so konec septembra v ligi »Sotla« osvojili prvo mesto — foto J. Tišma

Naša gasilska desetina je prejela priznanje za četrto mesto med gasilskimi desetinama severovzhodne Slovenije. Visoko pripravljenost in sposobnost pa je prikazala tudi v skupni vaji s civilno zaščito ob tednu protipožarne varnosti! — foto: V. Horvat

Rekordna udeležba šahistov iz vse Slovenije dokazuje, da je sindikalni šah v naši republici v razmahu. Tudi pri nas je precej zanimanja za šah, toda vse premalo se poslužujemo dokaj ugodnih možnosti, ki se nam ponujajo v prostorih zgornje jedilnice. Pričakujemo, da to zimo šahisti ne bodo spali zimskega spanja!?

NAŠ OBISK

Jože Babšek

Naš sobesednik, pred petimi leti invalidsko upokojeni Jože Babšek, sodi v skupino tistih nekdanjih sodelavcev, ki so večji del delovne dobe pridobili v drugih delovnih sredstvih. V naši delovni sredi pa je Jože opravljal številna dela. Tista dela, kjer so ga najbolj potrebovali...

Pri nas je Jože največ delal v odšelku peč in pri transportu. Nobeno delo mu ni bilo pretežko; zaupane mu naloge je opravljal po svojih zmogljivostih, vestno in zagnano. Toda njegove delovne zmogljivosti so spričo rahlega zdravja postajale vse skromnejše in so v največji meri botrovale invalidski upokojitvi.

Naš nekdanji sodelavec, invalidsko upokojeni Jože Babšek

Skromna pokojnina 1570 dinarjev Jožetu ne bi zadostovala za normalno življenje, če zakonska družica Marija ne bi imela nekoliko boljših prejemkov. Ženo si pomagata še z majhnim vrčkom, kjer si pridelata najnujnejše. Tudi trije otroci, ki so že pri kruhu, ju redno obiskujejo in, če je treba, staršema tudi priskočijo na pomoč.

Jože Babšek pravi, da mu domača hrana zelo prija in da se kozarč

ka dobre kapljice — v dobri družini pa tudi kakšnega več — nikakor ne brani... Spomini mu bežijo nazaj v čase, ko je še delal pri nas in pravi, da je vesel, ker so nekdanji sodelavci storili v zadnjih letih velik korak naprej. Na seznamu njegovih želja po dobrem zdravju in še čem drugem je tudi ogled prenovljene steklarne, v kateri že dolgo ni bil...!

VIKTOR HORVAT

ZDRAVNICI NAM SVETUJEJO

Varujmo oči!

Hiter tempo življenja neredko botruje temu, da se za svoje zdravje ne zmenimo v tolikšni meri, kolikor bi se morali. Posledice takšnega ravnanja so velikokrat nepopravljive. V prihodnjih izdajah našega glasila bodo objavili nekaj prispevkov znanih zdravstvenih strokovnjakov, da tako prispevamo svoj delež k zdravstvenemu osveščanju vseh nas!

Danes je širom po svetu najmanj 10 milijonov povsem slepih ljudi!

Se več milijonov pa ima tako oslabilen vid, da jih moramo tudi šteti med slepe, če upoštevamo potrebe po izobraževanju, delu in družbenem varstvu. Te številke pa se v prihodnjih 25 letih utegnejo podvojiti, če proti temu ne bomo pravočasno začeli ukrepati.

Računamo, da je po vseh razvijajočih se deželah kar tri četrtine slepcev takšnih, da bi jim lahko preprečili slepoto ali jih zdravili. Tudi v najbolj razvitih deželah bi bilo mogoče mnogo slepote preprečiti. Z geslom »Varujmo oči — preprečujemo slepoto!« smo za letošnji svetovni dan zdravja 7. aprila usmerili žarke največjega zanimanja v temino, ki se zgrinja okoli mnogih ljudi.

Preprečevanje je potrebno po vsem, še posebno pa v razvijajočem se svetu, ker je tam največ slepote, ki se jo da preprečiti — to so posledice trahoma, kseroftalmije in onhocerkiaze — in ker ima tu zaradi preslabo razvite zdravstvene službe le malo ljudi možnost za zdravljenje.

Zgodnje zdravljenje lahko pozdravi trahom, še preden je oko poškodovano, če dobivajo otroci vitamin A, jih ne bo prizadela kseroftalmija; zatiranje (mrčesnih) prenašalcev pa bo preprečilo onhocerkiazo.

Za uspešno obvladovanje očesnih infekcij so potrebni še drugi, na daljšo dobo usmerjeni ukrepi: urejanje boljših higienskih razmer, preskrba s čisto vodo in v izdatnejših količinah izboljševanja higiene in okolja.

Po vseh delih sveta bi se z enostavnimi ukrepi lahko takoj spoprijeli s temi nalogami. O tem je treba poučiti zdravstvene delavce in starše. Naj za primer navedemo: zgodnje odkrivanje in zdravljenje očesnih motenj, posebno še pri otrocih. Zato moramo zdravstvene delavce in starše prepričati, kolikšnega pomena so nadzorstveni pregledi.

Za nekatere delavce je treba preskrbeti sredstva za oči in vztrajno zahtevati, da jih tudi uporabljajo; stalno nadzorovati nevarne naprave v industriji; zboljševati izdelavo takšnih igračk, ki niso nevarne.

Slepoto, ki jo povzroča siva mrena, moramo tudi zdraviti v čim večjem obsegu z nezahtevnimi in cenenimi operacijami po vseh deželah s pogostimi obolenji. Za to delo je na voljo precej sredstev; naloga je, da jih prav uporabimo in za te namene zagotovimo ustrezne kadre in denar.

Poleg dolarja je potrebno za zdravljenje enega bolnika s trahomom, s petimi dolarji odstranimo sivo mreno, za 12 centov lahko kupimo dovolj vitamina A, da za eno leto zaščitimo otroka pred kseroftalmijo.

V mnogih državah so že izdatno podprli dejavnost za preprečevanje slepote. Upamo, da jih bo dober zgled vzpodbudil še mnogo več in da bodo tem dejavnostim posvetili še večjo pozornost.

Izguba vida ne pomeni samo osebne tragedije za prizadeto osebo, temveč je to obenem tudi huda denarna izguba za narodni dohodek dežele, kjer prizadeti živi.

Preprečevanje slepote ni preveč

zahtevno področje zdravstvenega varstva, o katerem lahko rečemo: čim več denarja in čim več dejanske pomoči bomo prejeli, tem več uspešnega dela bomo lahko opravili po svetu.

S pravočasnim opozarjanjem, s pravočasno pripravljenostjo in s pravočasnim varstvom bomo lahko zagotovili, da se bo v vseh kotičkih našega planeta uresničilo geslo svetovnega dneva zdravja:

»Varujmo oči — preprečujmo slepoto!«

Dr. H. Mahler, generalni ravnatelj svetovne zdravstvene organizacije

Boj proti raku

Mednarodna zveza za boj proti raku, ki združuje strokovna in laična društva ter tudi ustanove, katerih dejavnost je posvečena problemu te bolezni, je že pred leti dala pobudo, da naj bi v vseh deželah po svetu en teden v letu razglasili za »Teden boja proti raku«, nosilci in organizatorji akcij pa naj bi bila predvsem društva za boj proti raku. V Jugoslaviji smo vsako leto prvi teden v marcu izbrali za teden boja proti raku, program in obeležje tega tedna pa mu dajejo društva za boj proti raku. Namen tedna je predvsem spomniti javnost na probleme in potrebe boja proti rakovim boleznim in jo pridobiti za pomoč zdravstveni službi pri reševanju teh pro-

blemov. Potrebe namreč tudi pri nas daleč presegajo doseg ter zmogljivosti zdravstvene službe same. Rak je — kot bolezen današnjega časa — splošen družbeni problem, zadeva posameznike, družine in vse dejavnike, ne le zdravstveno!

Boj proti raku pomeni izkoristiti vsa sodobna dogajanja medicinske znanosti na področju preprečevanja, ugotavljanja in zdravljenja raka ter tudi na področju rehabilitacije in druge oskrbe rakovih bolnikov. Namen teh prizadevanj je znižati število zbolelih, zvišati število ozdravelih, da bi bolnike, bodisi ozdravljene ali le začasno zazdravljene, čim bolj uspešno rehabilitirali telesno, duševno in socialno, ter ne nazadnje, zagotovili

bolnikom z napredovalo boleznijo ustrezno medicinsko oskrbo in vso drugo nego.

Da bi bil boj proti raku uspešen na vseh naštetih področjih, sta sodelovanje in pomoč ljudstva zdravstveni službi nujno potrebna. To bomo dosegli le z ustrezno zdravstveno vzgojo prebivalstva, ko bodo ljudje razumeli značaj raka, ko bodo vedeli, koliko in na kakšen način se ga je moč obvarovati, ko bodo vedeli, da je bolezen po večini moč ozdraviti, če je zgodaj odkrita in ozdravljena, ter da je moč preprečiti ali olajšati mnoge njene nevarne posledice.

(Se bo nadaljevalo)

NAŠIH 50 LET

Jugovarjevi spomini

V tretjem nadaljevanju objavljamo Jugovarjeve spomine o razvitu delavskega kulturno-umetniškega društva »Svoboda«, taborišču v Ivanjici in težkih časih po prihodu fašistov. Zaradi stiske s prostorom smo njegov zapis nekoliko skrajšali!

Tako poje delavstvo ...!

Vrstili so se prosvetni večeri s predavanji o nastanku sveta in življenja, kmečkih upornih in njihovem vodji Matiji Gubcu, delavcu in kulturi, Karlu Marxu in njegovem delu in še o marsičem drugem. Predavali so profesor Bogo Tepelj, pisatelj Ivan Vuk, ko je bil predsednik centralnega odbora »Svobode«, in drugi.

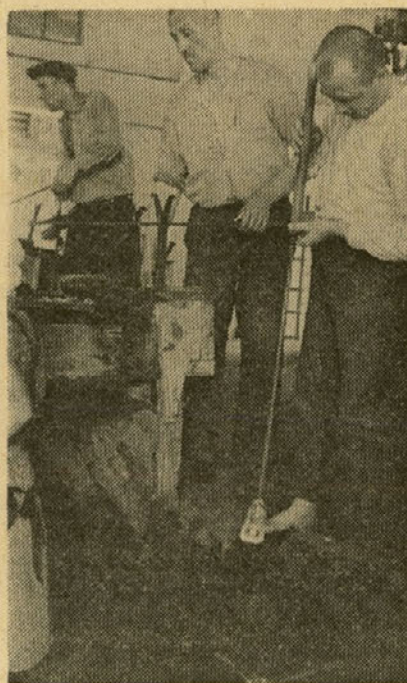
Kulturno življenje je bilo zelo razgibano, leta 1933 pa je »Svoboda« slavila peto obletnico obstoja v Rogaški Slatini. Na slovesnosti v zdraviliški dvorani so nastopili pevski zbor »Svobode« iz Rogaške Slatine, pevski odsek »Svobode« iz Ptujca in pevski zbor zagrebški železničarjev »Krilno kolo«. Predsednik »Svobode« Franjo Lipovšek je bil slavnostni govornik.

O vsem delovanju »Svobode« so na voljo pisani viri. Tako je pisatelj

Ivan Vuk opisal Rogaško Slatino v dveh reportažah. V levo usmerjeni (komunisti) reviji »Književnost«, ki jo je urejal dr. Bratko Kreft, je bila objavljena reportaža iz zdravilišča, reportaža iz steklarne pa je bila objavljena v koledarju Cankarjeve družbe. Vsako leto smo ob obletnici njegove smrti namenili spominske večere velikemu pisatelju Ivanu Cankarju. Iz njegovih del smo brali najlepše odlomke, iz katerih je bilo moč slutiti prihodnjo socialistično stvarnost, ko je zapisal: »Jaz, bratje, pa vem za domovino in mi vsi jo slutimo.«

Na Cankarju posvečenem prosvetnem večeru je pevski zbor

V steklarski delavnici leta 1933 — Prvi z leve je pevovodja Franjo Dimler, v sredini je takratni predsednik sindikata Franjo Jugovar, na desni pa je Norbert Ilg.

»Svobode« iz Rogaške Slatine nastopil v dvorani delavske zbornice v Ljubljani. Takrat je v reviji »Svoboda« kritik zapisal: »Godba Zarje je zaigrala delavsko pozdravno pesem, nato so se na odru pojavili svobodaši iz Rogaške Slatine. So drugi steklarji so najprej zapeli delavsko himno, ki so ji sledile narodne in delavske pesmi. Zbor je bil zelo discipliniran, harmonično so se spajali glasovi, dinamično podajanje pesmi pa je presenečalo vse. Tako poje delavstvo, če je v njem volja pokazati in biti nekaj, čeprav mu je pevovodja sam steklar — svobodaš Dimler, a ne kak poklicni glasbenik.«

Naslednjega večera, 14. januarja, smo nastopili z istim programom na radiu Ljubljana. Za uspešen nastop, ki je bil, kakor temu danes pravimo v živo, smo bili deležni veliko čestitk.

Naše življenje smo mladi popestrili z izleti na lepe okoliške planine in z ogledovanjem drugih znamenitosti.

Na vsedelavskem zletu »Svoboda« leta 1935 v Celju je v polni meri prišla do izraza manifestacija naprednih sil delavskega razreda, spreved po mestu pa veličasten. Govornika sta bila predsednik »Svoboda« profesor Teply in tovariš Franc Leskošek-Luka. Slednji je bil burno pozdravljen, ko je govoril o pravicah delovnih ljudi do boljšega življenja, množica pa je vzklikala revolucionarna gesla. Zato je oblast v sveti jezi razpustila »Svobode«, mi pa nismo mirovali, saj smo ustanovili novo kulturno društvo »Vzajemnost«, ki je nadaljevalo delo »Svobode«.

Ko se vrstijo spomini, naj zapišem nekaj teh tudi na Ivanjico...!

V pripravah vladajočih krogov stare Jugoslavije za pristop k Hitlerjevi trojni zvezi je bilo treba vse osumljene komuniste »spraviti na varno.« Za to so določili takrat majhen zdraviliški kraj Ivanjico v Srbiji. Vsi, ki so bili osumljeni sodelovanja s komunisti, so okoli 25. januarja 1941 dobili pozive na orožne vaje. Sele, ko smo v Beogradu prestopili na ozkotirni vlak za Užiško Požego, je bilo na dlani, da nas peljejo v omejitve svobodnega gibanja. Iz takratnega Smarskega okraja sva bila dva steklarja in to Jože Siter in jaz. V Užiški Požegi je vrelo kakor v čebelnjaku, saj je večina potnikov bila usmerjena v Ivanjico. Peli smo revolucionarne in druge delavske pesmi. Po prihodu v Ivanjico smo bili določeni v čete, toda orožja nismo dobili. Rečeno nam je bilo, da bomo gradili cesto proti morju. To pa je bil le izgovor, saj smo v resnici samo nosili drva, s katerimi smo kurili v barakah. Po treh mesecih je vlada generala Simovića na pritisk množic in pa večkratnih posegih iz taborišča le-to razpustila.

Izkaznica E-5 je pomenila izselitev

Na proteste ljudstva, ki jih je vodila komunistična partija Jugoslavije, je bila odpovedana trojna zveza, Hitler pa je grozil. Vsem Nemcem in kulturbundovcem, ki so bili v Rogaški Slatini, je bilo rečeno, naj se umaknejo v Avstrijo, kjer naj se pripravijo na vrnitev, ko bo čas za to. Hitlerjevci so zasedli Rogaško Slatino in kmalu določili, kdo bo ostal in koga bodo izselili. Za njimi so prišli zasužnjevalski funkcionarji, razni mali fūreri, ki so si Rogaško Slatino izbrali za svoj se-

dež. Rogaška Slatina in Rogatec sta bila glavna sedeža petokolonašev, ki so sedli za gospodovalno mizo. Posebna gestapovska komisija je pregledovala podatke o prebivalcih in le-te določala v nekakšne rasne skupine. To so bili za zavedne Slovence najtežje časi saj so stopili na plan razni prišepetovalci imen tistih, ki jih je bilo treba odstraniti. Na seznamu so se znašli med vojnama revolucionarno delujoči prebivalci. V juliju ali avgustu leta 1941 je Rogaško Slatino obiskal notranji Hitlerjev minister Frick, poznan nacistični krvnik. Da so zagotovili njegovo varnost, so zaprti 30 prebivalcev, ki so bili na seznamu nevarnih za nemški rajh. Med njimi je bilo največ mladih in starejših delavcev steklarne. Istega dne so nas po malici čakali posebni oddelki SS enot z velikim zaprtim avtomobilom — marico. Vse, ki smo bili osumljeni, so poklicali v pisarno in ko smo bili zbrani, so nas odpeljali na orožniško postajo v Rogaško Slatino in nato z opoldanskim vlakom v Smarje pri Jelšah v zapor. V zaporu smo zvedeli, da smo zaprti kot talci in da bomo tam ostali tako dolgo, dokler nemški notranji minister ne odide. Če bi se ministru kaj zgodilo, bi nas vse ustrelili. In ko je zunanji minister Frick odšel, so nas izpustili.

To so za nas in naše družine bili težki časi, saj smo vedeli, da bomo izseljeni. Na pregledu prebivalcev smo bili namreč označeni z izkaznicami E-5!

Zato smo vsak dan čakali, kdaj pride vrsta na nas. V prvi skupini je bil Engelbert Weinberger, ki je imel največjo družino, vendar so ga iz zbirnega taborišča v Rajhenburgu poslali nazaj v Rogaško Slatino. V skupini za izselitev je bila tudi Pavla Simončič s sinovoma Slavkom in Jelkom, ki sta pozneje padla kot mlada borca Kalniškega odreda in katerih posmrtno ostanke so po osvoboditvi prepeljali v Rogaško Slatino na pokopališče pri sveti Trojici. V drugi skupini smo bili steklarji Franc Jugovar, Jože Siter, Franc Pok in Beno Jugovar z družinami ter delavec Ivan Bervar. Ta skupina je bila izseljena 12. septembra. Tega dne so Nemci prišli v zgošnjih jutranjih urah na delovna mesta, imeli pa so pripravljen poseben avto. S seboj smo smeli vzeti le toliko, kolikor smo lahko nesli, drugo pa smo morali pustiti za utrditev nemštva na Stajerskem. V Rajhenburgu (Brestanici) so nam pri pregledu pobrali vse, kar smo imeli v žepih. Ker smo za to že vedeli, smo večino poskrili, pa se je nemški oficir — sicer kvalificiran ropar — razburjal, češ da steklarji nimamo ničesar, kar bi nam lahko pobrali. Mistil je na prstane, ure in zlatino...!

(Se bo nadaljevalo)

ZA ZABAVO IN RAZVEDRILLO

Nagradna križanka št. 34

Med reševalce nagrade križanke št. 34 bomo z žrebom razdelili 150 dinarjev in sicer:

1. nagrado 70 dinarjev,
2. nagrado 50 dinarjev,
3. nagrado 30 dinarjev.

Rešitve križanke pošljite na naslov: uredništvo glasila »Steklar«, Steklarna »Boris Kidrič«, 63250 Rogaška Slatina, Tržišče ali pa jih vrzite v nabiralnik pred vratarsko ložo. Upoštevali bomo rešitve, ki bodo prispele do 15. decembra!

Ne pozabite na pisemski ovitek pripisati »NAGRADNA KRIZANKA 34«! Prijetno razvedrilo in srečo pri žrebanju!

Za nagradno križanko št. 33 je žreb prisodil nagrade naslednjim reševalkam in reševalcem: 1. nagrado 70 dinarjev Manci Čoh, 2. nagrado 50 dinarjev Ireni Obradovič in 3. nagrado 30 dinarjev Vinku Plemenitašu.

Vsem nagrajencem čestitamo!

Rešitev križanke št. 33: Spasski, Ravena, morala, molitev, opeka, Pavone, Lia, Spanija, MP, ščetinar er, učitelj, seno, veličina, strip, uho, Ant, kovina, kov, Ra, klokan.

Ker bi radi pritegnili k reševanju naših nagradnih križank kar največ sodelavcev in njihovih sorcev, vabimo k sodelovanju vse ti-

ste, ki ste večji sestavljeni križanke! Veseli bomo tako skandinavskih kakor tudi vsakršnih drugih! Toliko bolj pa si želimo križank s tematiko iz naše steklarne in iz našega kraja!

Zatorej, kakršno koli križanko boste pripravili, pošljite nam jo — seveda narisano vsaj s svinčnikom in opremljeno z jasno in razumljivo napisanimi opisi! Če bo kaj v njej bolj vprašljivo, bomo poskušali sami popraviti. Svoje prispevke naslavlajte kar na uredništvo!

In še nekaj! Za vse prispevke, ki jih bomo objavili, boste prejeli ustrezen honorar!

Uredništvo

STEKLAR	PREDRU- GAČENA STVAR ALI ZADEVA	DIREK- TOR	BALERI- NA PAVLOVA	VISOKA GORA V KAMIŠKIH ALPAH	ORANJE	POLITI- ČNA ZVEZA, POGODBA	NASLOV ARAB. POGLA- VARJEV	ZNESEK, DELEŽ, OBROK	KUB	VELIKA VODNA POVR- SINA	PRIPO- VEDNI PESNIK	PLAN- TAŽE	NAŠ OTOK	HRIBAR TONE
PTIČ IZ NAŠIH KRAJEV									REDOV- NIK, SAMO- STANEC					
RAZGLIED NA VSE STRANI									SNEŽNI ZAMET RAZTELE- SEVALEC					
UDELE- ŽENEC RVANJA					IGRALEC NA KITARO ATA									AFRIŠKA DRŽAVA
EKK NIKOLAJ			PREBIVAL- KA SLOV. POKRAJINE POTOM- STVO										AVSTRILJA AŠKERC	
PADAR, ŠUŠMAR						PODO- DENDRON	KRAVJI MLADIČ	RAZLIČNA SAMO- GLASNIKA GLAVNI STEVIK			DEL TEDNA TELESNA POŠKODBA			
GRŠKA ČRKA				ZAGOVOR- NIK LEPOTE JEŠKA PRI- TRILNICA						BOJIŠČE BOKSA HUDA JEZA				
MERSKA ENOTA					LENOST DEŽELIC VELIMIR							KAZALNI ZAJMEK TELEVI- ZINA		
FRANC. FILOZOF (MAURICE)								VRSTA BONBONA KALIN						
UŽITNA GOBA									FINSKA KOPEL					

Glasilo »Steklar« ureja uredniški odbor: Jože Božiček, Jože Halužan, Viktor Horvat, Tomi Kočica, Milorad Kračun, Julij Lončarič, Poldo Ogrizek in Jovo Tišma ● Predsednik uredniškega odbora Poldo Ogrizek, predsednik sveta glasila Ivan Siter, glavni in odgovorni urednik Jovo Tišma, tajnica uredniškega odbora Cita Novak ● Uredništvo: steklarne Boris Kidrič, 63250 Rogaška Slatina, Ulica talcev 1 ● Naslov: »Steklar«, glasilo OZD steklarne Boris Kidrič in Steklarske šole Rogaška Slatina ● Telefon (063) 810-020 ● Rokopisov in fotografij ne vračamo ● Naklada 2.000 izvodov ● Tiska ČGP Delo Ljubljana.